

ESKİŞEHİR BAROSU DERGİSİ

Eskişehir Büyükşehir Belediyesinin İlk Kadın Başkanı Av. Ayşe Ünlüce ile Röportaj

Eskişehir Barosu Kadın Hakları Komisyonu

1) Sizleri Eskişehir'deki kadın mücadelesinin en önemli temsilcilerinden olarak görüyoruz, sizi şehirde belediye başkanı sıfatıyla görmek kadınlar için oldukça gurur verici bir durum. Karar alma mekanizmalarında, sizin gibi kadın mücadelesinin içinden gelen liderler görmeye maalesef alışkın değiliz. Peki siz nasıl hissediyorsunuz, Türkiye'de her geçen gün ne yazık ki erilleşen siyasette bir kadın olarak var olmak nasıl bir duygu? Kadın olarak belediye başkanlığını yürütmenin avantaj ve dezavantajları neler sizin için?

Öncelikle nazik ve güzel sözleriniz için çok teşekkür ederim. 31 Mart Yerel Seçimlerinde kadın belediye başkanlarının bu görevlere gelmesi, uzun yıllar süren hak mücadelesinin sonuçlarından biridir. Elbette ülkemizdeki eril yapıdaki siyasette var olmak kolay değil. İşte bu yüzden kadınlar siyasette cam tavanları kırdılar ama daha fazlasını da yapabiliriz diyorum.

Tüm zorluklara rağmen kadınların siyasette yer alması, Türkiye'nin demokratikleşmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliği açısından büyük önem taşıyor. Kadınların siyasete katılımı, yalnızca kadın hakları için değil, daha kapsayıcı ve adil bir toplum inşa etmek için de çok kritik bir konu. Türkiye'de siyasette kadın olmak zor ama bir o kadar da anlamlı. Kadınlar, eril yapıya rağmen seslerini duyurmaya, politika üretmeye ve toplumda değişim yaratmaya devam ediyorlar.

Belediye başkanlığı görevimde Eskişehir'e ayrı bir parantez açmam gerekir. Çünkü Eskişehir'in 146 yıllık belediyecilik tarihi var. 32 erkek belediye başkanı görev yapmış. Eskişehir tarihinde ilk kez bu makama gelen kadın başkan olarak gerek seçim öncesi gerek seçim sonrası her zaman yüksek bir ilgi ve destekle karşılaştım.

Başka şehirlerde farklı bir tablo olabilir ama Eskişehir bu yönüyle de özel bir şehir. Şehrimizde kadın aday olarak da kadın belediye başkanı olarak da hiçbir zorluk yaşamadım.

Hatta tam tersine avantajlarını yaşadım. Adaylığım ilk açıklandığında çok büyük bir sevinçle karşılandığını gördüm. Hayatım bürokraside geçti. Hâkimlik, avukatlık ve Büyükşehir Belediyesi'nin Genel Sekreterlik görevini üstlendim. Bürokrasiden geldiğim için belki adım fazla bilinmiyordu. Ancak adaylığım açıklandıktan sonra sokağa çıktığımızda, 'Kadın adaya oy vereceğiz, onu seçeceğiz' diyorlardı. Bu da beni çok mutlu etti. O yüzden Eskişehir'de biraz şanslıyız. Çok farklı bir teveccühle karşılandım ve belediye başkanı seçildiğim günden bugüne kadar da kadın olmanın herhangi bir zorluğunu yaşamadım. Eskişehir, kadınların eşitlik mücadelesine her zaman destek olmuştur. Diğer yönüyle dezavatajın güçlü bir avantaja döndüğü, farkındalığı yüksek aydın Eskişehir'imizin yakaladığı bu ivme, umarım Türkiye'ye de umut ve rehber olsun.

2) Sizleri kadın mücadelesinin temsilcisi olarak görmemizin birçok sebebi var, 2002-2006 yılları arasında Eskişehir Barosu Yönetim Kurulu Üyesi ve Kadın Hakları Komisyonu Başkanı olarak görev aldığımızı biliyoruz. Aynı dönemde Türkiye Barolar Birliği Kadın Hakları Komisyonu (TÜBAKKOM) Yönetim Kurulu Üyeliğine ve İç Anadolu Bölge Temsilciliği'ne seçildiniz. Kadın Hakları Komisyonunun kurulma sürecini, süreçte yaşadıklarınızı bize anlatabilir misiniz? Uzun yıllar temsilciliğini yaptığınız TÜBAKKOM'un ve Eskişehir Barosu Kadın Hakları Komisyonunun kadın mücadelesindeki geçmişini ve önemini anlatır mısınız?

Türkiye Barolar Birliği ve Barolar içinde de kadın avukatların daha aktif olma talepleri ve ülkemizin kadın hareketine daha aktif katılma çabası çok önemli bir adımdır. 20 Mart 1999 tarihinde çeşitli barolardan kadın avukatlar İstanbul'da bir araya gelerek "Demokratikleşme Yolunda Yasalarda Kadın Erkek Eşitliği" konusunu ele almış, çalışmaların birlikte sürdürülmesi için, "Türkiye Baroları Kadın Hakları Komisyonu Ağı"nın kurulmasına oy birliği ile karar vermişti. Bu kararın 5 Haziran 1999'da resmileşmesi ile Türkiye Barolar Birliği Kadın Hukuku Komisyonu (TÜBAKKOM) kuruldu. Burada temel mesele çevremizde cinsiyet ayrımcılığı ve ataerkil uygulamalarda yaşanan sorunların çözümüne yönelik farkındalık çalışmalarında en önde yer almamıza rağmen örgütsel yapımızda kadınların karar mekanizmalarında gerektiği kadar söz sahibi olmadığını görüyorduk. O süreç temelinde kadın avukatların ama genelinde kadın dayanışmasının,

toplumsal cinsiyet eşitliği mücadelesinin ilk işaret fişeğidir. Böylece ülkemizde her alanda hak kaybı yaşayan, sesini duyuramayan, yaşadıklarına boyun eğmek zorunda kalıp kendisini savunmasız hisseden kadınlara güç vermek amacıyla çıkılan yolda bu süreç, zor yollardan geçerek bugünlere geldi. Elbette geçmişte her şey daha kısıtlı ve zordu. Özellikle iletişim araçlarının kısıtlı olması erişememe ve yaygınlaştırma konusunda büyük bir handıkaftı. Ancak her türlü zorluğa rağmen durmadık.

2002-2006 yılları arasında Eskişehir Barosu Yönetim Kurulu Üyesi ve Kadın Hakları Komisyonu Başkanı olarak görev aldım. Aynı dönemde Türkiye Barolar Birliği Kadın Hakları Komisyonu (TÜBAKKOM) Yönetim Kurulu Üyeliğine ve İç Anadolu Bölge Temsilciliği'ne seçildim. 2006 yılından itibaren Yerel Gündem 21 hareketinin Kent Konseyi sürecinde Kadın Meclisi Yürütme Kurulu'na seçilerek başkan yardımcılığını üstlendim. Bu süreçte Eskişehir için büyük bir kazanım olan Büyükşehir Belediyesi Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezi'nin kurulmasını sağladık. Aynı zamanda gerek Eskişehir gerek bölgesel ve ulusal alanda paneller, eğitimler, çalıştaylar, gönüllü hukuk danışmanlıkları birçok çalışmada bulundum.

Özetle TÜBAKKOM ve Eskişehir Barosu Kadın Hakları Komisyonu, Türkiye'de kadın mücadelesinin hukuki savunucuları arasında önemli yer tutar. Kadınların haklarının korunması, şiddetin önlenmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için hukuk alanında verilen mücadele, toplumun daha adil ve eşitlikçi bir yapıya kavuşması açısından çok kıymetlidir. Bu mücadele bitmeyecek. Şimdi de genç meslektaşlarımın başarıyla bu görevi yürütüyor olmasından hem mutlu oluyor hem de gurur duyuyorum.

3) Çalışma hayatına Adalet Bakanlığı'nda ağır ceza hâkimi olarak başlamışsınız, Hakimliği bıraktıktan sonra avukatlığa dönmüşsünüz. Şu an avukat olarak görev almasanız da, avukatlık mesleğine bakış açınız nedir? Avukat olmayı özlüyor musunuz?

Avukat, hukuki bilgi ve tecrübelerini kişilerin yararlanmasına suna, adaletin doğru tecellisinde kritik bir görev üstlenen adalet mekanizmasının en önemli unsurlarındandır. Bu yönüyle avukatlık adaletin doğru tecellisinde çok önemli bir görevi yerine getirir. Özellikle ülkemizde avukat olmak, hukukun üstünlüğünü savunmak giderek zorlaşıyor. Ancak bir

avukatın en büyük gücü, bağımsızlığı ve vicdanıdır. O yüzden avukatlık mesleğine ve meslektaşlarıma büyük saygı duyuyorum.

Avukatlık benim gözümde sadece bir meslek değil, aynı zamanda yaşam biçimi. Avukatlık mesleğim, büyükşehir belediye başkanlığı ise şu anki görevim. Bu sebeple hangi görevde olursam olayım içimde o ruhu taşıyorum. Mahkeme salonlarının heyecanı, müvekkillerin gözlerindeki umut, haklı bir davada adaletin tecelli etmesi, haksızlığa uğrayan bir kadının, bir çocuğun adalete ulaştığını görmek bunlar tarif edilemez duygular.

Avukat olmayı özleyip özlemediğime gelirsek...

Hukuk alanında aktif çalışmak elbette çok kıymetli. Ancak yaşamamızda farklı görevler üstlendiğimiz zamanlar oluyor. Bugün bir hukukçu olarak Eskişehir Büyükşehir Belediyesi'ni adil bir şekilde yönetmek, Eskişehir'de bize oy versin vermesin, herkese adil hizmet götürmek en önemli görevim. Adalet mücadelesi, nerede olursam olayım içimde taşıdığım bir şey. Örneğin şehrimizi çok yakından ilgilendiren Alpu Termik Santrali, Sivrihisar Kaymaz mahallesinde maden işlenmesi için atık depolama tesisinin yapılması, Sarıcakaya, Mihalgazi Alpagut-Atalan mahalleleri altın gümüş ocaklarının açılmak istenmesi gibi çok sayıda şehrimizi ilgilendiren konular oldu ve olmaya devam ediyor. Bir hukukçu olarak dava süreçlerini yakından takip ediyorum. Şehrimizin havasına, suyuna, toprağına zarar verecek her girişime karşı Eskişehir'in hakkını korumaya devam ediyoruz. Bu yönüyle bakarsak hak, hukuk, adalet demeye devam ediyorum.

4) Eskişehir Büyükşehir Belediyesinin toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, kadınların güçlendirilmesi adına kadın danışma merkezi, kadınların çalışma hayatına katılımını sağlamak üzere meslek edindirme kursları, bakım yükünü hafifletmek için kreş ve bakımevleri gibi birçok çalışmanın olduğunu, EBB'nin yaptığı bu çalışmaların birçok ilde de örnek alındığı görüyoruz. Bu çalışmalarınızla ilgili detayları ve motivasyonunuzu nasıl koruduğunuzu öğrenmek isteriz.

2008 yılından bu yana faaliyet gösteren Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezimiz ile kent merkezi ve kırsalda 42 binden fazla kadına psikoloji, hukuk, sağlık ve eğitim alanlarında ücretsiz destek verdik. Ayda bir defa ücretsiz Hijyenik Ped Desteği uygulaması

da kadını destekleyen yeni çalışmalarımızdan biri. 4 bin paketten fazla ücretsiz ped desteği sağladık.

Yine ülkemizin ilklerinden biri olan Eşitlik Birimiz tarafından, Yerel Eşitlik Eylem Planını hayata geçirdik. Böylece belediyenin yürüttüğü tüm faaliyetlerde ve projelerde kadınlara ne kadar fayda sağlayacağı ya da kadınların talepleri doğrultusunda nasıl şekillendiği üzerine veri tutarak raporlama yapıyoruz.

2015 yılından beri devam eden “İki Durak Arası Uygulama” ile ulaşımda kadınlara pozitif ayrımcılık sağladık. Kadınlar saat 20.00’den sonra tüm otobüs hatlarında durak beklemeksizin istedikleri yerde inebiliyorlar. Mor Haritam uygulaması ile kadınların başvurabileceği noktaları görebileceği ve kendini güvende hissetmediği noktalarda risk bildirebileceği bir uygulamayı başlatmış olduk. Ayrıca Hane içi Şiddetle Mücadele Politikamızı kurumsal bir politika olarak hayata geçirerek, belediye bünyesinde kadına yönelik şiddete karşı önleyici bir çalışma yürüttük ve farkındalık eğitimleri verdik. 2021 yılında kurulan Aile Danışma Birimimiz ise aile içi ilişkileri güçlendirmek amacıyla bireysel, çift ve aile danışmanlığı hizmeti veriyor. Sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı kız öğrenciler için Bademlik Kız Öğrenci Misafirhanesi 55 kapasite ile öncelikli olarak barınma, yemek ve çalışma alanı gibi hizmetler sunuyoruz. Sanat Meslek Eğitim Kursları (ESMEK), başta dezavantajlı bireylerin meslek edinmesini sağlıyor. Hayat boyu öğrenme modelini benimseyen ve 16 merkezde faaliyet gösteren ESMEK, şimdiye kadar 240 bin kursiyere hizmet verdi. Bu kursiyerlerin %70’i kadınlardan oluşuyor. Kreş ve bakım hizmetleri ile kadının iş yaşamına ve sosyal yaşama katılımını güçlendiriyoruz. Ayrıca buna ilave olarak Eskişehir Büyükşehir Uzaktan Eğitim Merkezi (ESUZEM) ile evden çıkamayan kadınlar için uzaktan eğitim uygulaması başlatacağız.

Örneğin 24 saat ulaşım uygulamasını başlattık. Bu aynı zamanda kadınların iş ve sosyal yaşamına büyük katkı sundu. Ayrıca kadınların özgürlüğüne de büyük katkı sağlıyor. Bu ve bunun gibi çok sayıda proje yürütüyoruz. Güçlenen kadınları görmek, onların başarı hikayelerine aşama aşama tanık olmak benim için büyük bir motivasyon kaynağı. Bundan daha güzel ne olabilir ki?

5) 2024 senesi, biliyorsunuz son 14 yılın en yüksek kadın cinayetinin sayısının olduğu bir seneydi. Kadın cinayeti sayılarının artmasının tabii ki birçok nedeni var sizce temel nedenleri nelerdir? Sizce bu konuda atılması gereken adımlar nelerdir?

Kadın cinayetlerinin elbette çok fazla sebebi var. Bu bir şiddet sarmalının sonucu. Özet birkaç cümle ile ifade etmem gerekirse; en temelde toplumsal cinsiyet eşitsizliğini görürüz. Bunun üzerine inşa edilen cezasızlık algısı, ataerkil zihniyet, kanunların etkin uygulanmaması bir sonraki aşamada yer alır. Bu karmaşık tabloda sosyoekonomik dezavantajlar, erkeğe yönelik sosyal algı gibi birçok sebebi sıralayabiliriz.

Çözüm noktasında toplumsal, hukuki, ekonomik ve eğitsel alanlarda kapsamlı ve çok yönlü adımlar atılmalı. Yasal düzenlemeler güçlendirilmeli, 6284 sayılı kanunun etkin uygulanmalı. Cezasızlık algısı yıkılmalı, hayatın her alanındaki cinsiyet eşitsizliğini ortadan kaldırmaya yönelik toplumsal bilinç oluşturulmalı. Kadının ekonomik ve sosyal yönden başta olmak üzere her konuda güçlendirilmesi, toplumsal katılım ve dayanışmanın güçlendirilmesi mutlak atılması gereken adımlardır.

6) Eskişehir Büyükşehir Belediyesinin öncülüğünde; Eskişehir Barosu Kadın Hakları Komisyonu olarak bizlerin de katılımcı olduğu Eskişehir’de yer alan ve kadın alanında çalışan sivil toplum kuruluşlarının ve meslek örgütlerinin katıldığı toplantılar organize ediliyor. Bu toplantıların Eskişehir’deki kadın çalışmalarını çeşitlendirdiği ve kadın dayanışmasını artırdığını düşünüyoruz. Bu toplantıların ortaya çıkışı nasıl oldu?

Eskişehir’de kadın haklarıyla mücadele eden, kadının güçlenmesi için farkındalık yaratan herkesin yolları bir şekilde kesişiyor. Bu toplantılar, kadın hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği konusundaki duyarlılığımızın bir parçası olarak ortaya çıktı. Böylece yerelde kadın hakları mücadelesi veren sivil toplum kuruluşları, meslek örgütleri ve sivil inisiyatiflerin daha etkin iletişim kurması sağlanıyor.

Kadın çalışmalarını güçlendirme, ortak projeler üretme ve iş birliği ağlarını genişletme fikriyle doğan bu toplantılar, deneyim ve bilgi paylaşımlarıyla güçlenerek ilerliyor. Hak temelli çalışan paydaşların aynı çatı altında bir araya gelmesi, kadın dayanışmasını artırıyor ve şehrin toplumsal cinsiyet eşitliği politikalarına büyük katkı

sağladığını hep birlikte görüyoruz. Birlikte olmak, dayanışma önemli. Enerjimizi tek tek harcanmadan, daha etkin ve güçlü bir şekilde kullanmak aynı amaca gidenler için çok değerli. Devamlılığını başlamak kadar önemsiyorum. Bu hak mücadelesinin bir kişinin ya da bir topluluğun tek başına mücadelesi ile değil hep birlikte yapıldığında daha etkin ve kapsayıcı bir şekilde ilerleyeceğini düşünüyorum. Eskişehir Barosu Kadın Hakları Komisyonu'nun çalışmalarını çok yakından takip ediyor, takdir ediyor, destekliyorum. Kendimi Kadın Hakları Komisyonu'nun doğal bir üyesi gibi hissediyorum. Kadın dayanışması ruhuyla birlikte daha çok güzel işler yapacağımızdan da eminim.

